

ŐSI MÉRTÉKEGYSÉGEK, AZ SI
MÉRTÉKEGYSÉGEK KIALAKULÁS,
ETALONOK, ÉRDEKESSÉGEK

VÁNYI GRÉTA 9.B

ŐSI MÉRTÉKEGYSÉGEK

- RÉGEBBEN NEM A MA HASZNÁLATOS SI MÉRTÉKEGYSÉGRENDSZERT HASZNÁLTÁK, HANEM MINDIG OLYAN MÉRŐESZKÖZÖKET, AMIK MINDIG KÉZNÉL VOLTAK. ILYEN VOLT PL: A LÁB VAGY A HÜVELYK.
- PÉLDÁK AZ ŐSI MÉRTÉKEGYSÉGEKKEL:
- 1 VÁMMÁZSA = 100 VÁMFONT = 50 KG
- 1 BÉCSI FONT = 32 BÉCSI LAT = 16 BÉCSI OTON = 0,56 KG
- 1 OSZTRÁK MÉRŐ = 61,5 LITER
- 1 POZSONYI MÉRŐ = 2 VÉKA = 62,5 LITER
- 1 MAGYAR MÉRFÖLD = 8353,6 MÉTER
- 1 BÉCSI MÉRFÖLD = 4000 BÉCSI ÖL = 7585,92 MÉTER

láb

hüvelyk

lépés

könyök

kisarasz

nagyarasz

SI MÉRTÉKEGYSÉGEK KIALAKULÁSA

- A MA HASZNÁLT EGYSÉGES MÉRTÉKEGYSÉGRENDSZERNEK AZ ALAPJA 1795-IG NYÚLIK VISSZA, AMIKOR IS FRANCIAORSZÁG TÖRVÉNYESÍTETTE A MA MÁR JÓL ISMERT MÉTER, KILOGRAMM ÉS LITER MÉRTÉKEGYSÉGEKET. .)
- AZ SI MÉRTÉKEGYSÉGRENDSZER KIALAKULÁSA ÉS TÖRTÉNETE A 60-AS ÉVEKRE NYÚLIK VISSZA. A NEMZETKÖZI MÉRTÉKEGYSÉGRENDSZERT RÖVIDÍTJÜK SI-NEK, AMI EGY FRANCIA KIFEJEZÉSBŐL, A SYSTÈME INTERNATIONAL D'UNITÉS-BŐL ERED.
- EZT A MÉRTÉKEGYSÉGRENDSZERT 1960-BAN FOGADTÁK EL, MAGYARORSZÁGON. MÁR ETTŐL AZ ÉVTŐL FIGYELEMBE VETTÉK, DE CSAK 1976-BAN ADTÁK KI AZT A RENDELETET, AMI KÖTELEZŐVÉ TETTE AZ ÁTTÉRÉST SI RENDSZERRE.
- HÉT SI-ALAPEGYSÉGGEL LEHET A SZÁRMAZTATOTT EGYSÉGET LÉTREHOZNI.
- A HÉT ALAPMÉRTÉKEGYSÉG: MÁSODPERC, MÉTER, KILOGRAMM, AMPER, KELVIN, MÓL, KANDELA.

Alapmennyiség	A mennyiség jele	Alapmértékegység	A mértékegység jele
Hosszúság	<i>l</i>	méter	m
Tömeg	<i>m</i>	kilogramm	kg
Idő	<i>t</i>	másodperc	s
Hőmérséklet	<i>T</i>	kelvin	K
Elektromos áramerősség	<i>I</i>	amper	A
Fényerősség	<i>J</i>	kandela	cd
Anyagmennyiség	<i>n</i>	mól	mol

giga-	G	10^9	milliárd
mega-	M	10^6	millió
kilo-	k	10^3	ezer
hekto-	h	10^2	száz
deka-	da (dk)	10^1	tíz
–	–	10^0	egy
deci-	d	10^{-1}	tized
centi-	c	10^{-2}	század
milli-	m	10^{-3}	ezred
mikro-	μ	10^{-6}	milliomod
nano-	n	10^{-9}	milliárdod

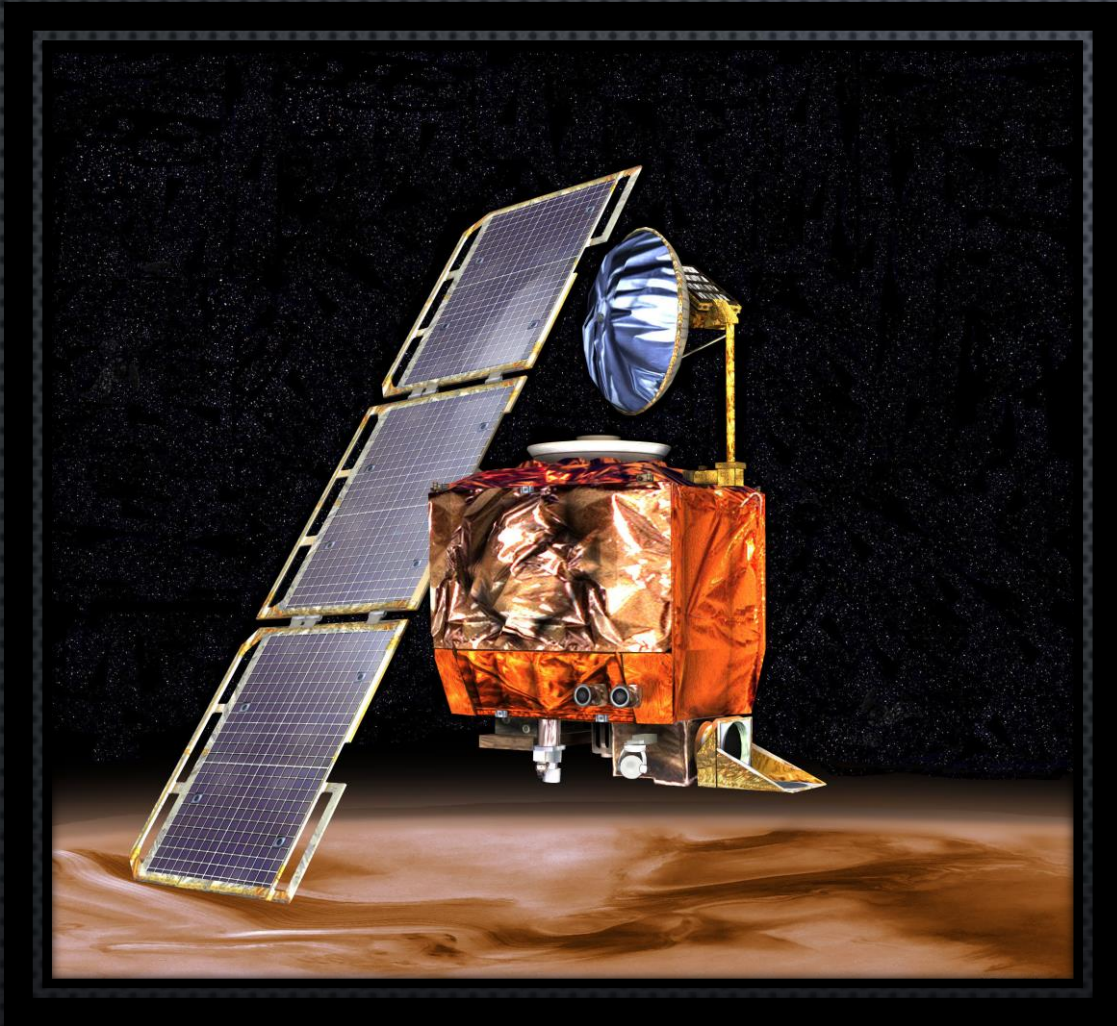
ETALONOK

- A LEGHÍRESEBB ETALON A SÉVRESI NEMZETKÖZI SÚLY- ÉS MÉRÉSÜGYI HIVATALBAN TALÁLHATÓ, AZ 1 KG TÖMEGŰ PLATINA-IRÍDIUM HENGER.
- HASONLÓAN HÍRES ETALON, AZ 1800 NOVEMBER 29-ÉN MEGÁLLAPÍTOTT MÉTER HOSSZMÉRTÉK, AMELYET SZINTÉN FRANCIAORSZÁGBAN, PÁRIZSBAN LEHET MEGTALÁLNI. A PÁRIZSON KERESZTÜL HÚZÓDÓ HOSSZÚSÁGI FOK NEGYVENMILLIOMOD RÉSZEKÉNT HATÁROZTÁK MEG EGY MÉTER HOSSZÁT, KÉSŐBB PEDIG EZ LETT ELFOGADOTT MINDENHOL, AHOL A MÉTER MÉRTÉKEGYSÉGET BEVEZETTÉK. EZ A NEMZETKÖZI ETALON EGY PLATINA-IRÍDIUM RÚD.

ÉRDEKESSÉGEK

- VALÓBAN MEGTÖRTÉNT AZ AZ ESET, AMIKOR EGY ŪRSZONDA SEMMISÜLT MEG A MÉRTÉKEGYSÉG ÁTVÁLTÁSÁBÓL SZÁRMAZÓ FÉLREÉRTÉS MIATT. 1998 DECEMBERÉBEN FELLŐTTÉK A MARS CLIMATE ORBITER NEVŰ MŪHOLDAT, AMINEK AZ VOLT A FELADATA, HOGY MARS LÉGKÖRT TANULMÁNYOZZA ÉS FELTÉRKÉPEZZE A BOLYGÓT. 1999 SZEPTEMBERÉBEN MEGÉRKEZETT A MARSHOZ. A PÁLYÁRA ÁLLÁSHOZ A NASA MEGADTA AZ IRÁNYÍTÓ RAKÉTÁK TOLÓERŐ PARAMÉTEREIT METRIKUS MÉRTÉKEGYSÉGBEN (N·S). AZ OPERÁTOR AZT HITTE, HOGY RÉGI FORMÁTUMÚ BRIT MÉRTÉKEGYSÉGBEN (LBF·S – FONT ERŐ SZEKUNDUM) VANNAK MEGADVA A SZÁMADATOK ÉS EZEK ALAPJÁN VÉGEZTE EL A BEÁLLÍTÁST. ENNEK KÖVETKEZTÉBEN A MŪHOLD MEGSEMMISÜLT A MARS LÉGKÖRÉBEN, ÉS BEFEJEZŐDÖTT A 125 M\$-OS KÜLDETÉS.
- A HOSSZMÉRTÉKEK ÉRVÉNYES NAGYSÁGÁT PÉLDÁUL ÉPÜLETEK FALÁN VAGY AKÁR NYOMTATÁSBAN IS IDŐRŐL IDŐRE KÖZZÉTETTÉK, A VÁSÁRCSARNOKOKBAN PEDIG HITELESÍTETT SÚLYOKKAL DOLGOZHATTAK. A FÖLDMÉRŐK AZONBAN LEGINKÁBB CSAK SZEMMEL MÉRTEK, MINDENFÉLE MÉRŐESZKÖZ NÉLKÜL, ÉS NAGY ELLENÉRZÉSEKET VÁLTOTT KI, AMIKOR MÉRŐLÁNCAIKKAL MEGJELENTEK AZ ELSŐ INZSELLÉREK.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET

AZ ERŐ LEGYEN VELETEK

MeMe(S)Generator.hu